

Lausunto 5.6.2026

SAAJA:

Ikaalisten kaupunki, Kaupunginhallitus

Kolmen airon katu 3, 39500 Ikaalinen.

kanslia.teknisetpalvelut@ikaalinen.fi

ASIA: Lausunto Tevaniemen tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotukseen

LAUSUNNON ANTAJA:

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry

Pyhäjärvenkatu 5 B, 2 krs, 33200 TAMPERE

pirkanmaa@sll.fi

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri kiittää mahdollisuudesta esittää seuraavan lausunnon viitaten nähtävillä olevaan Tevaniemen tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotukseen.

Johdanto

Kaava-alue sijaitsee Ikaalisten Tevaniemen alueella valtatie 3 itäpuolella noin 9 kilometriä Ikaalisten keskustasta pohjoiseen. Alue on metsätalouskäytössä. Kaava-alueen pinta-ala on noin 1249 hehtaaria. Osayleiskaava-alueella ovat voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040 (hyv. 27.3.2017) ja elonkirjon ja energian vaihemaakuntakaava (hyv. 7.4.2025). Vaihemaakuntakaava on tullut voimaan maakuntahallituksen päätöksellä 16.6.2025, mutta se ei ole vielä lainvoimainen.

Tevaniemen Wind Oy suunnittelee Ikaalisten Tevaniemeen yhdeksän tuulivoimalan kokonaisuutta, jonka voimaloiden enimmäiskorkeus on 280 metriä ja kokonaisteho enintään 90 MW. Kaavaa laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena. Hankkeella on taustallaan ympäristövaikutusten arviointimenettely, jonka selvityksiä on osin hyödynnetty kaavoituksen pohjana. Ikaalisten kaupunginhallitus on päättänyt kokouksessaan

04.05.2026 § 81 asettaa Tevaniemen osayleiskaavaehdotuksen nähtäville. Kaavaluonnos oli nähtävillä maaliskuussa 2026, jonka jälkeen kaavaehdotusta on täydennetty liito-orava selvityksellä.

1 Puutteelliset luontoselvitykset

Kaavaluonnosta on täydennetty liito-oravaselvityksellä (kaava-aineiston liite 8). Muita luontoselvityksiä edellisen nähtävillä olon jälkeen ei ole tehty. Liito-orava selvityksestä huolimatta Pirkanmaan piiri pitää luontoselvityksiä edelleen puutteellisena, sillä edelleen puuttuvat selvitykset maakotkasta ja metsäpeurasta. Tämän vuoksi osallisten on mahdotonta arvioida hankkeen luontovaikutuksia kattavasti ja luotettavasti. Kaavaluonnosta ei tule hyväksyä ennen kuin kaikki luontovaikutukset on arvioitu asianmukaisesti ja tarvittavien selvitysten tulokset ovat julkisesti nähtävillä.

1.1 Maakotka

Hankealueella on tehty havaintoja maakotkasta, vaikka linnustoselvityksessä (YVA-arviointi selostuksen liite 14) sitä ei mainitakaan. Vaikka maakotkalla ei hankealueella olisikaan tunnistettu pesintää, voi se käyttää aluetta saalistusalueena. Maakotka on luonnonsuojelulain erityisesti suojeltava ja rauhoitettu laji sekä EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, jonka elinympäristöksi soveltuvat laajat erämaiset alueet. Maakotka on myös Pirkanmaan vastuulaji ja valtakunnallisesti vaarantunut, erityisesti suojeltava petolintu, jonka huomioon ottaminen maankäytön suunnittelussa on keskeistä. **Tuulivoimarakentaminen muodostaa maakotkalle merkittävän riskin erityisesti törmäysten, elinympäristön pirstoutumisen ja häiriövaikutusten kautta, minkä vuoksi lajin esiintyminen, reviirit ja liikkuminen tulee selvittää huolellisesti ennen hankkeiden toteuttamista.**

Maakotkan törmäysriskin arvioinnissa käytettävien mallien tulee perustua realistisiin ja ajantasaisiin lähtötietoihin, sillä arvioihin liittyy jo lähtökohtaisesti huomattavaa epävarmuutta. Erityisen ongelmallista on, jos mallinnuksessa käytetään systemaattisesti aliarvioivia oletuksia, kuten pienimmän mahdollisen yksilön (esimerkiksi koiraan) mittoja, vaikka naaras on selvästi suurempi ja lajin riskialttiimpi kokoluokka. Samoin mallinnuksessa tulee käyttää todellisia tuulivoimaloiden mitoitus tietoja, kuten oikein määriteltä roottorin halkaisijaa ja lapojen kärkiväliä, koska törmäysriski on suoraan sidoksissa niin sanotun ”törmäysikkunan” kokoon eli roottorien yhteispinta-alaan.

Mikäli lähtötiedot eivät vastaa todellista tilannetta, törmäysriskin suuruus voi aliarvioitua merkittävästi, mikä heikentää arvioinnin luotettavuutta ja voi johtaa virheellisiin johtopäätöksiin hankkeen hyväksyttävyydestä.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella on lajin esiintymistä hankealueella kartoitettava huomattavasti nykyistä perusteellisemmin ennen kaavan hyväksymistä. Koska maakotka on sensitiivinen laji, sen tarkkoja pesäpaikkoja ei tule esittää julkisesti. Hankkeen vaikutusten

arvioimiseksi tulee kuitenkin esittää riittävän tarkat ja luotettavat selvitykset, jotta osalliset voivat muodostaa kokonaiskuvan lajin esiintymisestä ja siihen kohdistuvista riskeistä.

1.2 Liito-orava

Alueella esiintyy myös liito-orava, joka on vaarantunut ja EU:n luontodirektiivin liitteen IV laji. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on ehdottomasti kielletty. Hankealueelta on todettu liito-oravan jätöksiä kahdessa paikassa vuoden 2021 selvityksessä, jotka ovat lähellä suunniteltuja voimaloita 8 ja 9. Näiden voimaloiden paikkoja tulisikin arvioida uudelleen.

Suomen Luontotieto Oy on suorittanut liito-oravakartoituksen hankealueelle keväällä 2026. Selvitysten tuloksissa sanotaan: *“Kevään 2021 havaintopaikat olivat säilyneet ympäristöltään samanlaisina, mutta nyt niiltä ei liito-oravan jätöksiä löytynyt.”* Oikeus- ja tutkimuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että myös tilapäisesti ilman havaintoja oleva, lajille soveltuva elinympäristö voi olla suojeltu, mikäli sen ekologinen toiminnallisuus säilyy. Tämän vuoksi pelkkä havaintojen puuttuminen yksittäisessä selvityksessä ei oikeuta heikentämään potentiaalista liito-oravan elinympäristöä. Lisäksi tulee huomioida elinympäristön riittävä laajuus ja yhtenäisyys (4-6 ha), sillä liian pienialainen tai pirstoutunut alue ei turvaa liito-oravan ekologista toiminnallisuutta eikä lajin säilymistä.*

Sama velvoite koskee myös tuulivoimarakentamista, jossa **hankkeet tulee sijoittaa ja suunnitella siten, ettei liito-oravan elinympäristöjen ekologinen toiminnallisuus heikkene, eikä lajille soveltuvia metsäkokonaisuuksia pirstota.** Tuulivoimahankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa onkin todettu, että hankkeilla voi olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia liito-oravaan, mikä korostaa velvoitetta välttää elinympäristöjen heikentämistä jo suunnitteluvaiheessa.

*Risto Sulkava FT, biologi, liito-oravatutkija. Lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittelyn laillisuusperusteet liito-oravakartoituksissa ja niiden tulosten tulkinnessa. Suomen luonnonsuojeluliitto. <https://www.sll.fi/materiaalipankki/lisaantymis-ja-levahdyspaikan-maarittelyn-laillisuusperusteet-liito-oravakartoituksissa-ja-niiden-tulosten-tulkinnassa/>

1.3 Metsäpeura

Sitowise esittää osallistumis- ja arviointisuunnitelman vastineessaan, että hankealue ei kuulu metsäpeuran levinneisyysalueeseen, vaan lajin esiintyminen rajoittuu Seitsemisen kansallispuistoon ja sen välittömään läheisyyteen. Kaavaluonnoksen vastineessa todetaan metsäpeurasta näin: *”Metsäpeuran suojelu tapahtuu lähtökohtaisesti Natura-alueiden kautta. Seitsemisen Natura-alueella metsäpeura ei ole suojeluperusteena. Kaava-alue sijaitsee metsäpeuran levinneisyysalueen reunalla, ja kaavan toteuttamisella on enintään vähäisiä vaikutuksia metsäpeuraan.”* Metsäpeuran huomioon ottamista ei kuitenkaan voida rajata Natura-alueisiin eikä nykyiseen havaittuun levinneisyyteen. Erityisesti

levinneisyysalueen reuna-alueilla vaikutukset voivat olla ratkaisevia lajin leviämisen kannalta, eikä vaikutuksia voida pitää vähäisinä ilman riittäviä selvityksiä lajien liikkumisesta ja ekologisista yhteyksistä.

Tiedossa on, että Seitsemisen kansallispuistoon palautusistetut metsäpeurat ovat parhaillaan levittäytymässä uusille alueille, erityisesti länteen. Luonnonvarakeskuksen tuottamien mallien mukaan myös Tevaniemen hankealueella esiintyy vasallisten metsäpeuravaadinten kannalta erittäin potentiaalisia elinympäristöjä, ja erityisesti voimala 1 sijoittuu ekologisesti hyvin soveltuvalle alueelle (kuva 1).

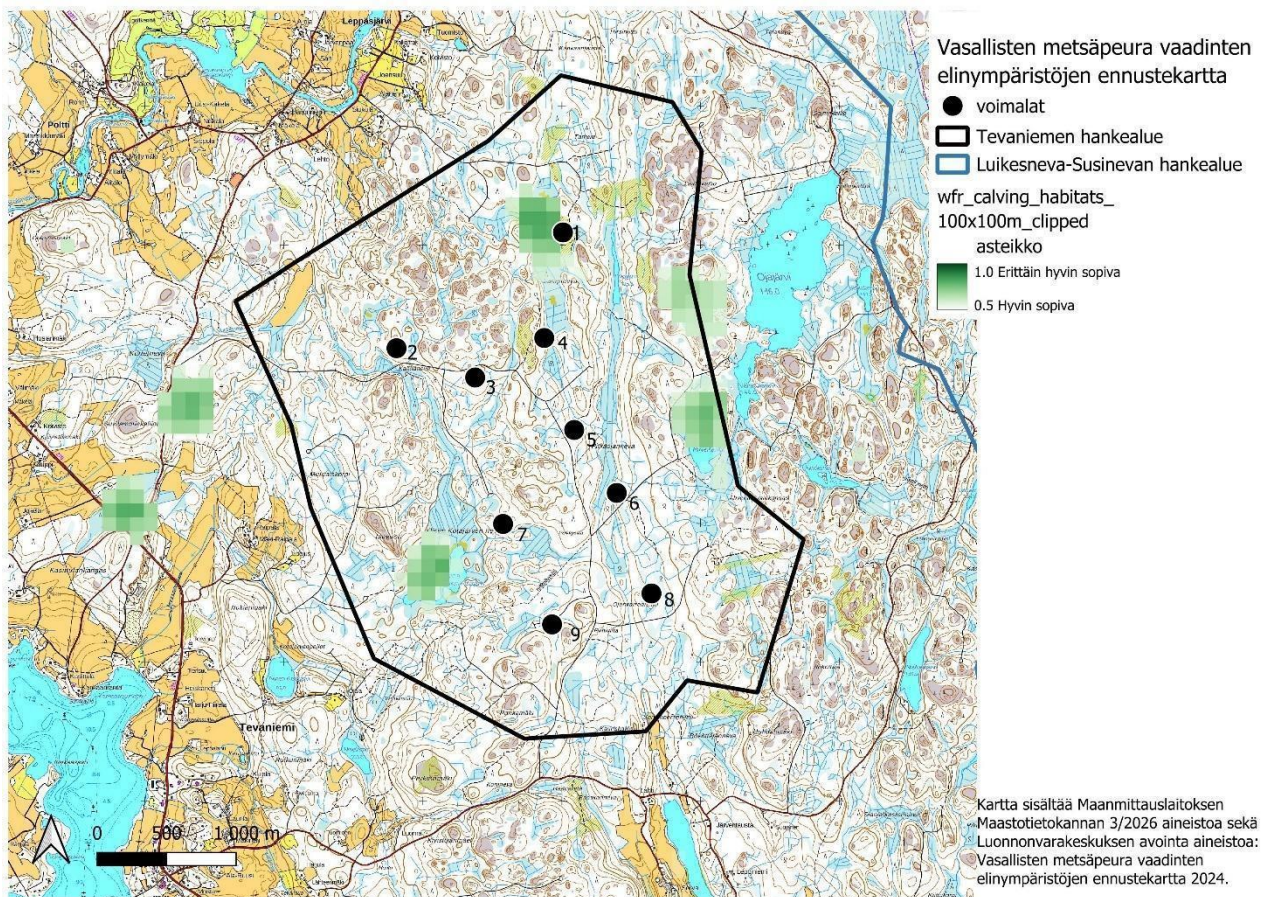
Tämän vuoksi hanketta ei voida arvioida pelkästään nykyisen havaitun esiintymisen perusteella, vaan tarkastelussa on otettava huomioon myös lajin luontainen leviämisdynamiikka, elinympäristöjen käyttöpotentiaali sekä ekologinen kytkeytyneisyys.

Metsäpeura on laajojen yhtenäisten metsäalueiden laji, jonka säilyminen ja kannan vahvistuminen edellyttävät toimivia kulkuyhteyksiä ja mahdollisuutta siirtyä uusille elinalueille.

Alueidenkäyttölain näkökulmasta tällaisen leviämisen kannalta keskeisten alueiden heikentäminen on ongelmallista, sillä lain edellyttämä ekologinen kestävyys ei rajoitu nykytilan turvaamiseen, vaan kattaa myös luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja lajien elinmahdollisuuksien turvaamisen pitkällä aikavälillä. Mikäli maankäytön muutokset estävät tai merkittävästi vaikeuttavat metsäpeuran leviämistä uusiin, sille soveltuviin elinympäristöihin, kyse ei ole pelkästään paikallisesta vaikutuksesta vaan lajikannan kehittymisedellytysten heikentämisestä.

Tilannetta korostaa entisestään se, että Tevaniemen hanke ei ole yksittäinen, vaan osa laajempaa kokonaisuutta, jossa useat tuulivoimahankkeet sijoittuvat toisiinsa kytkeytyvälle alueelle. Usean lähekkäin sijoittuvan hankkeen yhteisvaikutukset heikentävät metsäpeuran liikkumismahdollisuuksia katkaisemalla ekologistia yhteyksiä Seitsemisen alueelta länteen kohdistuen koko alueelliseen leviämisreittiin. Alueidenkäyttölain mukainen selvitysvelvollisuus edellyttää, että vaikutukset arvioidaan riittävän kattavasti ja realistisesti, mikä tässä tapauksessa tarkoittaa myös potentiaalisten elinympäristöjen ja ekologisten yhteyksien huomioon ottamista.

Tämän vuoksi metsäpeuran osalta arvioinnissa tulee nimenomaisesti tarkastella lajin liikkumista, leviämisedellytyksiä ja ekologisten yhteyksien säilymistä sekä yksittäisen hankkeen että hankekokonaisuuden tasolla. Ilman tällaista tarkastelua vaikutusarviointi jää olennaisesti puutteelliseksi eikä täytä alueidenkäyttölain ekologista kestävyyttä ja selvitysten riittävyyttä koskevia vaatimuksia.

kuva 1. Vasallisten metsäpeura vaadinten elinympäristöjen ennustekartta.

2. Yhteisvaikutusten arvioinnin tarve ja ajantasaisuus

Juuri julkaistussa Suomen ympäristökeskuksen selvityksessä (Tuuli- ja aurinkovoiman ekologinen kestävyys Suomessa – nykytila ja kehittämistarpeet, 2026) sanotaan, että ”uusiutuvan sähköntuotannon hankkeiden ja alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana tulee olla luontohaittojen välttäminen ja lieventäminen. Luontovaikutusten arviointimenetelmiä on uudistettava ja yhtenäistettävä. **Tietopohjaa yhteisvaikutusten ja luontoalueiden kytkeytyneisyyden huomioimiseksi on parannettava.**”

Tevaniemen alueen itäpuolella ovat tällä hetkellä yhtä aikaa vireillä Luikesnevan–Susinevan tuulivoimahankkeen yleiskaava sekä Horhalanperän yleiskaava, jotka yhdessä ulottuvat aina Seitsemisen kansallispuiston rajalle. Näiden kolmen hankkeen yhteenlaskettu voimalamäärä on 66 yksikköä. Kaavaselostukseen onkin lausuntojen perusteella lisätty: ”Tevaniemen hankkeessa on tunnistettu, että yhteisvaikutuksia voi syntyä hankkeen itäpuolelle sijoittuvien Luikesneva-Susinevan ja Horhalanperän tuulivoimahankkeiden kanssa. Hankkeista on julkaistu YVA-ohjelmat sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelmat, joissa on kerrottu, että näiden hankkeiden YVAn yhteydessä arvioidaan yhteisvaikutukset mm. Tevaniemen hankkeen kanssa.” Viittaus siihen, että yhteisvaikutuksia tarkastellaan muiden hankkeiden YVA-

menettelyissä, ei poista tämän kaavan omaa selvitysvelvollisuutta. **Vaikutusten tulee olla riittävästi selvitettyinä ennen kaavan hyväksymistä, eikä arviointia voida siirtää tuleviin prosesseihin. Ilman kokonaisuuden tarkastelua ekologiset yhteydet ja kumulatiiviset vaikutukset jäävät olennaisesti arvioimatta.**

Yhteisvaikutusten arvioinnin näkökulmasta on perusteltua edellyttää, että kaikki kolme toisiinsa kytkeytyvää tuulivoimalayleiskaavaa yhdistetään yhdeksi kokonaisuudeksi. Nykyinen tilanne ei täytä alueidenkäyttölain ekologisen kestävyysvaatimusta eikä ole lain mukainen. Myöskään alueidenkäyttölain (AKL) edellyttämä selvitysten riittävyys ei toteudu, koska hankekokonaisuus on voimassa olevan maakuntakaavan vastainen.

Suomen ympäristökeskuksen mukaan tuulivoimarakentamisen luontovaikutukset eivät rajoitu yksittäisten hankkeiden vaikutusalueisiin, vaan ne kasautuvat ja kumuloituvat erityisesti maankäytön muutosten seurauksena. Vaikutusten kasautuminen liittyy ennen kaikkea siihen, että tuulivoimaloiden perustukset, huoltotiestö ja muu infrastruktuuri muuttavat elinympäristöjä pysyvästi ja pirstovat niitä yhä pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Tämä pirstoutuminen heikentää ekologista kytkeytyvyyttä ja lajien liikkumismahdollisuuksia, mikä pitkällä aikavälillä lisää luontokadon riskiä. SYKE:n raportissa korostetaan nimenomaan sitä, että vaikka yksittäisen tuulivoimahankkeen vaikutukset voivat vaikuttaa vähäisiltä, useiden hankkeiden yhteisvaikutukset voivat johtaa merkittävään luonnon köyhtymiseen.

Lyhytaikaiset luontovaikutukset näkyvät erityisesti rakentamisen aikana, jolloin melu, häiriö ja maanmuokkaus voivat aiheuttaa lajien väliaikaista väistymistä ja paikallisia muutoksia esimerkiksi hydrologiassa. Pidemmän aikavälin vaikutukset ovat pysyvämpiä ja syntyvät pääasiassa elinympäristöjen menetyksestä, lajien käyttäytymisen muutoksista, elinpiirien kapenemisesta ja ekologisten käytävien heikentymisestä. SYKE painottaa, että juuri nämä pitkäaikaiset ja kasautuvat muutokset ovat keskeinen riski ekologiselle kestävyydelle, ja että nykyiset ympäristövaikutusten arviointikäytännöt eivät riittävästi huomioi hankkeiden yhteis- ja pitkäaikaisvaikutuksia.

Raportin keskeinen johtopäätös on, että tuulivoimarakentamista on tarkasteltava yksittäisten hankkeiden sijaan laajempina alueellisina kokonaisuuksina. Maankäytön suunnittelussa tulee turvata riittävän laajat ja yhtenäiset luontoalueet sekä niiden välinen kytkeytyneisyys, ja ohjata rakentaminen ensisijaisesti jo ihmistoiminnan muuttamille alueille. Tästä seuraa, että tilanteissa, joissa useita hankkeita on samanaikaisesti vireillä samalla alueella, niiden yhteisvaikutusten arviointi on käytännössä välttämätöntä, jotta alueidenkäyttölain edellyttämä ekologinen kestävyys sekä vaikutusten selvittämisen riittävyys voidaan täyttää. Ilman yhteisvaikutusten tarkastelua vaikutusarviointi jää väistämättä puutteelliseksi.

Edellä mainittujen seikkojen perusteella Pirkanmaan piiri vaatii, että ennen kaavan hyväksymistä kaikkien alueelle sijoittuvien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan riittävästi ja ajantasaisesti tietoihin perustuen. **Kaavaa ei tule hyväksyä ennen kuin kokonaisvaikutukset on selvitetty tavalla, joka täyttää alueidenkäyttölain vaatimukset selvitysten riittävydestä ja ekologisen kestävyysvaatimuksesta.**

2.1 Ekologinen kytkeytyneisyys ja EU:n biodiversiteettitavoitteet

Kaavaselostuksen mukaan Tevaniemen kaava alue ei sijoitu Pirkanmaan ekologisen verkoston ydinvyöhykkeille. Tämä yksittäishavainto ei kuitenkaan riitä turvaamaan alueellista kytkeytyneisyyttä, jos useampi naapurihanke sijoittuu lähelle toisiaan ja synnyttää käytännössä yhtenäisen rakennettujen elementtien vyöhykkeen. Maakuntatasolla on vahvistettu, että ekologinen verkosto muodostuu ydinalueista ja niitä yhdistävistä ekologisista yhteyksistä, ja että yhteyksien jatkuvuus ja askelkivet ovat erityisen tärkeitä kasvupaineen alla olevilla seuduilla. Siksi kytkeytyneisyyttä on tarkasteltava aluerajat ylittävänä kokonaisuutena, ei yksittäisen hankkeen rajauksella.

Kappaleen Yhteisvaikutusten arvioinnin tarve ja ajantasaisuus lähteet:

Suomen ympäristökeskuksen raportteja 15/2026. Tuuli- ja aurinkovoiman ekologinen kestävyys Suomessa – nykytila ja kehittämistarpeet. <http://hdl.handle.net/10138/631512>

Syken webinaarit. (11.2.2025). Maatuulivoiman ja aurinkovoiman luontovaikutukset - Hiilineutraali-webinaari 11.2.2025 [Maatuulivoiman ja aurinkovoiman luontovaikutukset - Hiilineutraali-webinaari 11.2.2025](#)

Suomen uusiutuvat ry & One Planet: Selvitys Suomen tuuli- ja aurinkovoiman luontovaikutuksista – analyysi tuulivoimarakentamisen kasautuvista vaikutuksista, maankäytön muutoksista ja luontokadon riskeistä. [Suomen tuuli- ja aurinkovoiman luontovaikutukset - Suomen uusiutuvat ry](#)

Kappaleen ekologinen kytkeytyneisyys ja EU:n biodiversiteetti tavoitteet lähde: Pirkanmaan liitto, Ekologinen verkosto – Pirkanmaan maakuntakaava 2040 <https://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/ekologinenverkosto>

3 Maisemavaikutukset ja koettu häiritsevyys

Tevaniemen voimaloiden näkyvyys on mallinnettu 280 metrin kokonaiskorkeudella, ja näkyvyys korostuu erityisesti Kyrösjärven selillä ja avarilla ranta- sekä peltoalueilla. Kun lähialueelle rakentuu samaan horisonttiin useita voimalakenttiä, koettu maisemallinen muutos vahvistuu ja kauempaa tarkasteltuna näkyvien voimaloiden lukumäärä kasvaa, vaikka yksittäisen voimalan hallitsevuus samalla pienenee. Tämä tarkoittaa, että kokemus “tuulivoimavyöhykkeestä” voi syntyä etäälläkin hankkeesta ja etenkin yöaikaan lentoestevalojen vuoksi. Yhteisvaikutusten arviointi tulee siksi päivittää niin, että Horhalanperän ja Luikesneva–Susinevan sijoittelu ja valaisumääritykset ovat mukana samoissa näkymä- ja valomallinnuksissa.

Lopuksi

Lausunnon keskeinen johtopäätös on, että kaava perustuu puutteellisiin luontoselvityksiin eikä täytä alueidenkäyttölain edellyttämää selvitysten riittävyttä. Erityisesti maakotkan ja metsäpeuran osalta vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti. Maakotkan kohdalla tuulivoimarakentaminen aiheuttaa merkittävän törmäys- ja häiriöriskin ja metsäpeuran osalta hanke uhkaa lajin leviämisedellytyksiä, koska laji tarvitsee laajoja yhtenäisiä metsäalueita ja toimivia kulkuyhteyksiä. Liito-oravan osalta mainitaan, että elinympäristöjen ekologista toimivuutta ei saa heikentää.

Lisäksi lausunnossa korostetaan yhteisvaikutusten merkitystä: useat samalle alueelle sijoittuvat tuulivoimahankkeet muodostavat kokonaisuuden, jonka vaikutukset kasautuvat ja heikentävät ekologista kytkeytyneisyyttä. Viittaus muiden hankkeiden YVA-menettelyihin ei poista tämän kaavan velvollisuutta arvioida vaikutukset jo tässä vaiheessa, vaan vaikutusten tulee olla riittävästi selvitettyinä ennen kaavan hyväksymistä. Ilman tällaista kokonaisarviointia kaava jää olennaisesti puutteelliseksi, minkä vuoksi lausunnossa vaaditaan, ettei kaavaa tule hyväksyä ennen kuin kaikki keskeiset luontovaikutukset ja yhteisvaikutukset on selvitetty asianmukaisesti.

Pirkanmaalla 5.6.2026

Antti Virnes

puheenjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.

Tuulia Aho

järjestöyöntekijä

Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry.